herpy

SKINKER

Trachylepis quinquetaeniata

Trachylepis quinquetaeniata er en aktiv, dagaktiv skink fra det nordlige og sentrale Afrika med glinsende, metallaktige skjell, lyse lengdestriper og en hale som hos unge dyr og hunner skinner elektrisk blå. Den soler seg på steiner og lever av insekter. Den er rask og sky, så den egner seg best som utstillingsdyr, ikke til håndtering.

Familie: Scincidae Engelsk: African Five-lined Skink Publisert 16. november 2026

FAKTABOKS

DYRET

Voksenstørrelse	**20-25 cm** total lengde inkl. hale
Levealder	**4-5 år**
Aktiv	**Om dagen**
Levevis	**Klippelevende og bakkelevende**
Biotop	**Halvørken, savanne og klippeterreng**
Vanskelighetsgrad	**Øvet**

STELL

Min. terrarium	**90 × 45 × 45 cm** L × B × H for 1 voksent dyr
Temperatur, dag	**24-29 °C**
Varmeplass	**32-35 °C**
Temperatur, natt	**20-22 °C**
Luftfuktighet	**60-80 %**
Vann	**Vannskål**
UVB	**Nødvendig** Ferguson-sone 3
Kosthold	**Insekter**
Holdes	**Alene eller én hann med flere hunner**

AVL

Formering	**Eggleggende**
Kjønnsmoden	**12-15 mnd.**
Kullstørrelse	**3-10 egg**
Kull per år	**1-2**
Inkubasjon	**60-62 dager** ved 27-29 °C

VERN OG PAPIRER

CITES	**Ikke listet**
EU-vedlegg	**Ikke listet**
IUCN	**Livskraftig (LC)**

Om arten

Trachylepis quinquetaeniata er en middelsstor, slank skink med spiss snute, korte, kraftige ben og en lang, tynn hale. Skjellene er glinsende med et metallaktig skjær. Grunnfargen er oliven- til mørkebrun, ofte med små perlehvite flekker og lyse lengdestriper fra hodet og bakover. Sidene er gulaktige til beige og buken hvitaktig. Rett bak øreåpningen sitter noen svarte flekker.

Kjønnene ser svært forskjellige ut. Hannen er lys til mørkebrun med mørk strupe, en gul til oransje stripe fra leppen og ned langs siden og sølvfargede til lyseblå flekker på strupen og sidene. Hunnene og de unge dyrene er mørkebrune til svarte med gyldne striper og en lys til klar blå hale. Stripetegningen kan bli utydelig hos gamle dyr.

Arten blir typisk 20-25 cm inkludert hale, og enkelte dyr blir større. Hunnene måler i gjennomsnitt omtrent 8 cm fra snute til kloakk. Levetiden er dårlig kjent; det eldste registrerte dyret i fangenskap ble knapt 5 år.

Arten ble beskrevet i 1823 av Lichtenstein og stod tidligere i slekten *Mabuya*. Artsnavnet *quinquetaeniata* betyr 'med fem bånd' og henspiller på de lyse stripene som sees hos mange dyr. *Trachylepis margaritifera*, som tidligere ble regnet som en underart, er i dag en selvstendig art, og de to forveksles ofte i handelen. Det oppregnes to til tre underarter, men *T. q. scharica* regnes oftest med i hovedarten.

Den er rask og våken og flykter ved den minste forstyrrelse. Hale og hud er skjøre, så dyret tas bare opp når det er nødvendig. Med tålmodighet kan den venne seg til å ta insekter fra en pinsett.

Utbredelse og leveområde

Trachylepis quinquetaeniata har en stor utbredelse i Afrika sør for Sahara, mest nord for ekvator, fra Egypt og Eritrea i øst til Senegal og Elfenbenskysten i vest. Den finnes blant annet i Egypt, Sudan, Sør-Sudan, Etiopia, Eritrea, Djibouti, Somalia, Kenya, Uganda, Tanzania, Den demokratiske republikken Kongo, Den sentralafrikanske republikk, Tsjad, Niger, Mali, Burkina Faso, Nigeria, Kamerun, Ghana, Togo, Benin, Guinea, Elfenbenskysten og Senegal. Forekomsten i Algerie er usikker. Typelokaliteten ligger i Egypt og Nubia.

Arten er innført og har etablert seg i Florida, og det er funn fra det sørlige California. Disse bestandene hører ikke til den naturlige utbredelsen.

> **Naturlig utbredelse:** Benin, Burkina Faso, Kamerun, Den sentralafrikanske republikk, Tsjad, Kongo, Elfenbenskysten, Djibouti, Egypt, Eritrea, Etiopia, Ghana, Guinea, Kenya, Mali, Niger, Nigeria, Senegal, Somalia, Sør-Sudan, Sudan, Tanzania, Togo og Uganda.

LEVEOMRÅDE

Trachylepis quinquetaeniata lever i savanne, kratt, åpen løvskog, klippeterreng og gressland. Den er hovedsakelig bakkelevende, men setter seg gjerne på klipper og steinmurer og klatrer også i trær. Den bruker også bygninger. Den finnes fra havnivå og opp til omtrent 2.200 m.

Dyret er dagaktivt, jakter aktivt og soler seg i morgentimene på steiner og stammer. Aktive dyr har en kroppstemperatur på omtrent 35 °C, og i en temperaturgradient velger de omtrent 36 °C. Føden er hovedsakelig leddyr som biller, maur, sommerfugler, sirisser, gresshopper, fluer, edderkopper og termitter, innimellom ormer og enkelte ganger små øgler. Hunnene spiser også plantedeler, og frukt og frø kan inngå. Tettheten er omtrent to dyr per hektar.

Les mer: Varme og temperatur Les mer: Fôrdyr: hold og avl

Stell

TERRARIET

Et enkelt dyr må ha et terrarium på minst 90 × 45 × 45 cm. Arten er rask og svært aktiv og bruker all den plassen den får, så større er bedre. En avlsgruppe med én hann og to til tre hunner krever minst 120 × 60 × 60 cm. Hanner holdes ikke sammen.

Bunnen må kunne graves i og holde på fuktigheten. En blanding av 60 % matjord eller kokosfiber og 40 % sand i et lag på minst 8 cm er egnet, med et lag rent, kjemikaliefritt løv oppå. Bunnen må skiftes helt hver 3.-4. måned, og ekskrementer og urinsyre fjernes daglig. Hold den ene enden av bunnen fuktig, og la den andre siden være tørr, slik at dyret kan velge.

Innred terrariet med mange skjul og en rotete struktur: korkrør, korkbark, hule grener, stabler av steiner, hyller og en strukturert bakvegg. Det må være minst to skjul, ett i hver ende. En stor, flat stein under varmelampen fungerer som solplass. Terrariet må ha et sikkert lokk, for arten hopper og løper raskt.

TEMPERATUR

Trachylepis quinquetaeniata er en solelsker. Hold 24-29 °C i den kjølige delen av terrariet og 32-35 °C på selve solplassen, målt på overflaten med en digital føler eller et IR-termometer. Om natten slås lampene av, og temperaturen kan falle til omtrent 20 °C.

Bruk en varmepære på omtrent 50 W i en lampe over den ene enden og en flat stein som underlag. Keramiske varmeelementer, varmematter og fargede pærer er ikke gode nok for arten. Er solplassen for varm, bruk en dimmer eller en svakere pære, og er den for kjølig, bruk en kraftigere. Varmen samles i den ene enden, slik at dyret kan velge.

LUFTFUKTIGHET OG VANN

Arten krever en moderat luftfuktighet på 60-80 %, lavere om dagen og høyere om natten. Sprøyt terrariet en til to ganger daglig, bland vann i bunnen, og legg et skjul med fuktig sphagnum i den ene enden, slik at dyret kan velge fuktig eller tørt. Mål med en digital føler midt i terrariet. God ventilasjon sikrer at bunnen og løvet kan tørke mellom sprøytingene.

Sett en liten, lav skål med rent vann i terrariet, slik at dyret kan drikke og legge seg i den. Skift vannet daglig, og skrubb skålen hver uke.

Les mer: Luftfuktighet, sprøyting og ventilasjon

LYS OG UVB

Arten er dagaktiv og trenger sterkt, klart lys og UVB. Arten soler seg i åpent, steinete terreng og hører etter levemåten til Ferguson-sone 3. Bruk et T5 HO-UVB-rør på 5-6 % i en reflektor på samme side som varmelampen. Over nett skal solplassen ligge omtrent 18-23 cm under røret, og uten nett, med røret inne i terrariet, omtrent 28-30 cm. Røret må være den sterkeste kilden over solplassen, og dyret må også kunne trekke seg ut av lyset. UVB trenger ikke gjennom glass og plast, så et vindu gir ingen UVB og kan gjøre terrariet for varmt.

En kraftig LED eller et T5-rør på 6.500 K over det meste av terrariet gjør det lyst. Hold lyset på 13 timer om sommeren og 11 timer om vinteren. Skift UVB-røret hver 12. måned.

Les mer: Lys og UVB

FÔRING

Arten er insektspiser. Gi sirisser, kakerlakker (for eksempel *Blaptica dubia*, *Shelfordella lateralis* og *Blaberus*), silkeormer, små tobakksvermerlarver, melorm, larver av soldatfluen og snegler, slik at kosten er så variert som mulig. Gi hver dag så mange insekter som dyret kan spise på omtrent fem minutter. Blir dyret fett, fôres det annenhver dag. Byttedyrene må høyst være like brede som avstanden mellom dyrets øyne.

Dryss insektene lett med et tilskudd av kalk, D3 og vitaminer, og hopp av og til over en dusting. Fôr insektene med næringsrikt fôr før de gis. En liten skål med friskt vann må alltid stå framme.

Les mer: Kalk, vitaminer og tilskudd

ATFERD OG HÅNDTERING

Trachylepis quinquetaeniata er rask, nervøs og våken og er et dyr å se på. Den flykter, mister halen og stresses av gjentatt håndtering. Gi et nytt dyr et par uker i fred, og venn det så til å ta insekter fra en pinsett.

Dyrene er enstøinger. Hannene er innbyrdes aggressive, og kjønnene holdes sammen bare når de skal formere seg. En hann kan holdes sammen med to til tre hunner i et stort terrarium, men det må være mange skjul og rømningsveier, og dyrene må følges tett. Terrariet må ha lokk.

Avl

KJØNNSMODNING OG KJØNNSBESTEMMELSE

Dyrene er kjønnsmodne etter omtrent 12-15 måneder, og hunnene formerer seg første gang ved omtrent 15 måneder. Hannene er lette å kjenne igjen på den mørke strupen, den gule til oransje sidestripen og de sølvfargede til lyseblå flekkene. Hunnene og de unge dyrene har gyldne striper og en blå hale. Pares det, skal hunnen være godt utviklet, i god hold og ikke nettopp ha lagt egg uten en hvileperiode.

PARRING

Hannene kan være harde i paringen, så terrariet må ha mange skjul og rømningsveier for hunnene. En avlsgruppe består av én hann og to til tre hunner. Det er ikke dokumentert en særlig vinterdvale hos arten i fangenskap, men avlen følger sesongen, der dagene blir lengre og varmere, og hunnene legger i sommerhalvåret. Hold hunnene i god hold med daglig fôring og tilskudd av kalk.

Les mer: Vinterdvale og årstider

EGGLEGGING OG KULL

Hunnen legger 3-10 egg om gangen, i gjennomsnitt omtrent fem, og kan legge to ganger i en sesong. Hunnen kan bli og vokte eggene. Gi hunnen en eggleggingskasse på minst 20 × 15 cm med et dypt lag fuktig sand og matjord eller sphagnum, dekket av en korkbark, og hold bunnen fuktig. Drektige hunner trenger ekstra kalk.

INKUBASJON

Eggene tas forsiktig opp og legges halvt nedgravd i lett fuktig vermikulitt eller perlitt i en lett ventilert beholder, uten at de vendes. Substratet må være fuktig, men ikke vått. Eggene klekkes etter omtrent 61-62 dager. Rugetemperaturen er ikke dokumentert for arten; 27-29 °C er et anslag som passer til klimaet i utbredelsesområdet. Innsunkne egg er som regel uttørket, og egg som svetter, er døde eller i ferd med å dø.

OPPDRETT AV UNGER

Ungene måler omtrent 3 cm fra snute til kloakk ved klekkingen. Hold dem enkeltvis eller i små grupper av samme størrelse i et terrarium med jordbunn, mange skjul og en varm solplass. Gi daglig føde av små sirisser, bananfluer og små kakerlakker, drysset med kalk og vitaminer. Gi samme UVB og varme som til de voksne, og skill ungene hvis noen holder de andre unna føden.

Helse og vanlige feil

Det er kjent få sykdommer som er særlige for arten. Typiske problemer og forebygging:

- Beinskjørhet (MBD) ved mangel på UVB eller kalk og D3. Bruk UVB-rør og skift det hver 12. måned.
- Parasitter hos viltfangede dyr og nyinnkjøpte dyr. Hold nye dyr i karantene og la veterinæren undersøke en avføringsprøve for orm og encellede parasitter.
- Uttørking ved for lav luftfuktighet. Gi alltid et fuktig skjul.
- Mistet hale ved forskrekkelse eller hardhendt håndtering. Halen vokser ikke ut igjen i full lengde.
- Stress og for lite plass. Dyr som konstant løper langs glasset, trenger flere skjul eller mer plass.
- Fedme hos voksne dyr som får for mye føde.

Et friskt dyr er årvåkent, har klare øyne, fyldig hale og ingen sår. Søk veterinær med erfaring med krypdyr hvis dyret taper seg, ikke spiser, har hevelser eller sitter sløvt.

Les mer: Karantene og hygiene Les mer: Typiske sykdommer og tegn på sykdom Les mer: Kjøp av dyr: oppdrett, viltfangst og transport

Spør alltid dine kloke bekjente

Veiledningen er et godt sted å begynne, men den kan ikke erstatte erfaring. Dyr er forskjellige, og mye av det viktigste lærer man av dem som har holdt arten i årevis. Snakk med en oppdretter, en erfaren holder eller en veterinær med kunnskap om krypdyr og amfibier før du skaffer deg dyret - og igjen hvis noe virker galt.